

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 29. 4. 2020

Peter Kažimír, guvernér NBS

Dámy a páni, dobrý deň. Ja vás tak isto vítam na pôde Národnej banky dovoľte, aby sme vás informovali o záveroch rokovania Bankovej rady, ktorá skončila včera vo večerných hodinách. To najzaujímavejšie, s čím chceme pred vás predstúpiť, sa týka aktualizácie scenárov makroekonomického vývoja. Ak si pamätáte, asi pred mesiacom sme zverejnili predikciu, resp. jednotlivé scenáre, podľa ktorého sa naša ekonomika v najbližších mesiacoch a rokoch môže vyvíjať. Takže dnes vás vítame na ďalšom kole orientačného behu slovenskej ekonomiky lesom neistoty. Je pravdou, že máme oveľa viac signálov, orientačných bodov, zachytili sme oveľa viac stôp, tzn. máme lepšiu predstavu o tom, čo sa okolo nás, ale aj u nás deje. Je to niečo také ako keď z plného slnka vojdete do zatemnenej miestnosti, kde sa vám postupne prispôsobí zrak, vidíte lepšie, ale to neznamená, že vidíte stopercentnú realitu, pretože vzduch je plný neistoty a bohužiaľ jednu z mála istôt, ktorú máme, je tá, že čím viac toho vieme, tak tým černejšie scenáre pre našu ekonomiku maľujeme. Takže poďme k tým konkrétnym scenárom, len pre pripomenutie, pred mesiacom sme zverejnili tri možné scenáre, sú to pre zjednodušenie tri čísla, a to je recesia vo veľkosti 2 % z 5 % alebo 9 %, to je aktuálne mesiac staré číslo. Teraz si prosím zapamätajte tri nové čísla - a to sú čísla 6, 9 a 14, zaokrúhľujem, viacej bude o detailoch hovoriť viceguvernér Ľudovít Ódor. Čiže predpokladáme tri možné scenáre s poklesom ekonomiky na úroveň mínus 6, mínus 9 alebo mínus 14 %. Tu chcem povedať, že za najpravdepodobnejší scenár považujeme pokles našej ekonomiky na úroveň okolo 9 %, to je naše dnešné videnie sveta. Samozrejme, takýto prepád ekonomického rastu spôsobí škody aj na trhu práce, odhadujeme, že ekonomika by mohla v najbližšom období stratiť 45 až 100 tis. pracovných miest. Možno sa budete pýtať, prečo na jednej strane sme zhoršili odhad ekonomického rastu a na druhej strane sme ako keby znížili odhad škôd alebo strát na trhu práce. No je to preto, že v tom medziobdobí vláda prijala opatrenia špeciálne adresované na trh práce, ktoré majú presvedčiť našich zamestnávateľov, aby prepúšťali čo najmenej zamestnancov. Podľa našich výpočtov tieto opatrenia, ktoré určite boli konštruované v tej najlepšej viere, majú šancu zachrániť 50 tis. pracovných miest. Samozrejme, záleží to od toho ako tieto opatrenia budú fungovať, pretože keby nefungovali, tak pri tom najhoršom scenári poklesu ekonomiky skoro o 14 %, by sme mohli prísť až o 150 tis. pracovných miest. Budem pokračovať v ďalších nie dobrých správach - predpokladáme, že mzdy – aj nominálne aj reálne – v tomto roku poklesnú, pri tom strednom scenári je asi pokles okolo 9 %, by ten pokles nominálnych miezd mohol byť niekde na úrovni asi 3 %. Inflácia podľa nás tak isto bude klesať. No a ešte sa vyjadrím, samozrejme, k vývoju verejných financií. Samozrejme, že takýto vývoj domácej ekonomiky spôsobí veľmi aj ťažkú situáciu vo verejných financiách, takže opäť pri najpravdepodobnejšom scenári ekonomického poklesu okolo 9 % by mohol deficit verejných financií atakovať úroveň 10 % a úroveň verejného dlhu by mohla balansovať okolo 60 %. Tie dôvody sú úplne logické, pri takomto vývoji bude mať štát menšie príjmy a samozrejme bude mať väčšie výdavky. Teraz

k jednej istote, tá istota je úplne jasná, že raz toto všetko skončí a dostaneme sa naspäť do normálu. Ak si pamätáte, takisto pred mesiacom sme relatívne sebedovomo komunikovali profil krízy v podobe chudého vysokého písmena V, to znamená strmý prepad a potom veľmi výrazné oživenie. Aj tu sa veci menia, ekonómovia aj na Slovensku aj vo svete sa sporia o tom, aký ten skutočný profil bude, pretože čím dlhšie sme v karanténe, tým niektorí z nás viac priberáme a to isté sa deje aj s našim chudým, vysokým písmenom V, ktoré tučne a tučne a môže sa v podstate zmeniť na profil písmena U, resp. by to mohlo skončiť ako také lenivé, asymetrické V alebo ak chcete profil, ktorý sa podobá logu spoločnosti Nike. Ale o tomto snád' budeme hovoriť zase o mesiac, keď prideme s júnovou predikciou. Toľko k makroekonomickým scenárom. Chcem ešte zopár ďalších informácií, ktoré sa týkajú finančného trhu. Chceli by sme verejnosť informovať o tom, že podľa našich údajov v I. štvrtroku tohto roku – I. štvrtrok tohto roku ešte, boli aj veľmi dobré mesiace, pretože január a február boli v podstate mesiace normálneho života aj na Slovensku, aj v Európe. Za I. štvrtrok tohto roku naše banky zaznamenali pokles zisku o skoro 50 % alebo ak chcete presné číslo 47,7 %. Prognózuje, že pri terajšej legislatíve by tento vývoj mohol skončiť tak, že v tomto roku by v podstate možno iba tri banky skončili v zisku. Myslíme si, že je to ďalší veľmi pádny argument na to, aby vláda čím skôr ukončila rokovania s bankovým sektorom v tom zmysle, aby tento bankový odvod, ktorý odčerpáva v tejto situácii naozaj veľké prostriedky, aby legislatívne podmienky tohto bankového odvodu boli zmenené na lepšie a od budúceho roku tento odvod bol zrušený. Ďalej vás chcem informovať o tom, čo už médiá vo večerných hodinách priniesli, tzn. Banková rada rozhodla, že nezvýši proticyklický vankúš na úrovni 2 %, ale zostávame vlastne na pôvodne úrovni 1,5 %. Veľmi sme spokojní s reakciou našich bánk na našu výzvu, aby nedošlo k repatriácii dividend, aby dividendy posilnili kapitál našich bánk, čo sa naozaj aj zrealizovalo. Vonkajšie podmienky na trhu s úvermi sa tak isto zásadne zmenili, tzn. podľa nás je toto správne rozhodnutie, ktoré bude znamenať, že našim bankám v podstate nebudeme fixovať dodatočných 160 mil. eur, ktoré formou úverov, samozrejme, formou kvalitného kapitálu budú môcť naspäť vrátiť do ekonomiky. Ďalej vás chcem informovať, že aj vzhľadom na vývoj ziskovosti celkového celého finančného trhu sme sa rozhodli, že príspevky, ktoré platia subjekty finančného trhu, ktoré my kontrolujeme a dohliadame, že tieto príspevky v II. polroku zrušíme, tzn. znížime príspevky na celkovú úroveň 50 %. Posledná informácia, ktorú by som chcel v úvode vám povedať, že sme prijali veľmi strategický dokument, ktorý sa týka podnikových dlhopisov na Slovensku, tu chcem povedať, že slovenská ale aj európska ekonomika má jednu veľkú slabosť a tou slabosťou je to, že v podstate vo veľkej miere závisíme od financovania prostredníctvom bánk, v podstate visíme na jednom lane, síce veľmi pevnom, ale jednom lane. Je samozrejme našim strategickým záujmom, aby sme rozvíjali kapitálový trh a samozrejme podnikové dlhopisy sú legitímnou súčasťou aj kapitálového trhu, aj takéhoto spôsobu financovania. Podnikové dlhopisy so sebou ale, samozrejme, prinášajú aj niektoré riziká a hlavne nároky na kvalitu investičného rozhodovania - a toto sú témy, o ktorých chceme v najbližšej dobe viac hovoriť s odbornou aj s laickou verejnosťou, lebo cítime, že v tejto oblasti je treba

veľa ďalej urobiť. Ďakujem, to bol môj vstup a slovo by som rád odovzdal viceguvernérovi Ľudovítovi Ódorovi.

Ľudovít Ódor, viceguvernér NBS

Ďakujem pekne, dobrý deň prajem aj ja. Asi tak pred mesiacom sme vám dávali k dispozícii tri možné scenáre vývoja ekonomiky - čo sa zmenilo od vtedy? Sú veci, ktoré sú horšie než sme si mysleli a sú zase aj niektoré indikátory, ktoré sú lepšie. Ktoré sú tie horšie - horšou záležitosťou je, že vlastne tie ekonomické ťažkosti sa šíria z krajiny na krajinu a pred mesiacom ešte nebolo úplne jasné, ako vírus zasiahne napr. Spojené štáty americké, lebo bol nejaký fázový posun oproti Európe, teraz tie kontúry sú oveľa jasnejšie a zdá sa tým pádom, že prepád svetovej ekonomiky bude o čosi väčší než sme si mysleli. Čo sa týka tých domácich dát, tak stále máme relatívne málo dát, snažíme sa pátrať po všetkých možných indikátoroch ako napr. z e-kasy, zo Skytollu, spotreba elektriny - všetky tieto indikátory, ktoré by nejakým spôsobom napovedali viac o tom ako sa správa ekonomika, lebo nemôžeme sa spoliehať na tie úplne štandardné ukazovatele, ktoré nám ešte nič nehovoria a vyzerá akože stále svieti slnko. Takže tieto čísla sú taktiež o niečo nepríjemnejšie, než sme si mysleli, na druhej strane tá minulé predikcia alebo tie minulé scenáre boli bez vládnych opatrení, teraz sme zakomponovali vládne opatrenia, ktoré – ako už aj pán guvernér spomínal - dokážu zlepšiť niektoré ukazovatele, predovšetkým na trhu práce, lebo mnohé tie opatrenia sú zamerané na to, aby nedošlo k zániku väzieb medzi zamestnancami a zamestnávateľmi. A keď sme všetky tieto plusy a mínusy dali na misky váh, tak nám v súčasnosti vychádza taký najpravdepodobnejší scenár prepádu ekonomiky okolo 9,3 % v tomto roku, čo vlastne znamená veľmi blízko tej hodnoty, ktorú sme komunikovali v minulosti ako akási horná hranica pásma odhadov. Ak realita ukáže, že šírenie vírusu bude pomalšie a tie dobré čísla, ktoré prichádzajú z niektorých krajín budú trvalé a tie profily budú trvalé, tak vieme si predstaviť aj taký pozitívnejší scenár, to je okolo 5,8 % prepádu ekonomiky, ale na druhej strane treba povedať, že tie riziká sú na obidve strany, vieme podľa tých čísel, ktoré vidíme, si predstaviť oveľa dlhšie karanténne opatrenia v mnohých krajinách a to by znamenalo prepád ekonomiky 13,5 %. Netreba sa sústreďovať len na tie čísla, ktoré prezentujeme v tomto roku, ale je dobré si uvedomiť aj to, aký koniec majú tieto scenáre, lebo v zásade v tých optimistických scenároch naozaj sa pohybujeme niekde okolo písmena V, to znamená, relatívne rýchlo by sme sa vedeli vrátiť k tým hodnotám produkcie, ktoré sme mali pred krízou, kým tie horšie scenáre predpokladajú aj to, že dôjde k permanentnej strate produkcie a aj keď ten rast bude optimistický v ďalších obdobiach, tak v dohľadnej dobe sa nevrátíme alebo na horizonte predikcie sa nevrátíme k tým hodnotám, ktoré sme tu mali pred krízou. Samozrejme, optimisti - sú medzi nami optimisti a pesimisti - tí ktorí sú optimisti, tak sa sústreďujú nie na prvé stĺpce tých predikcií, ale na druhé stĺpce tých predikcií a tam vidíme rast ekonomiky medzi 7 až 8 % v roku 2021, takže to len na odľahčenie. Ešte možno dve také poznámky, lebo pán guvernér spomínal viaceré čísla, viaceré myšlienky za týmito projekciami. Veľmi dôležité je z nášho názoru sledovať, samozrejme, vývoj aj vo verejných financiách a to z dvoch dôvodov: Ten prvý dôvod je samozrejme taký, že výpadok príjmov

spôsobí relatívne veľkú dieru v roku 2020, ale na druhej strane treba sledovať aj výdavkovú stranu, lebo treba urobiť všetko pre to, aby tie vládne opatrenia, ktoré boli ohlásené, sa aj dostali k tým podnikom alebo domácnostiam, pre ktorých bola pomoc určená a na základe týchto projekcií naozaj by malo dôjsť k relatívne rapídному nárastu dlhu a preto veľmi rýchlo sa môžeme dostať do fázy, kedy budeme musieť ako Slovensko urobiť kredibilný plán toho, čo s tým, a to sa netýka len priamych rozpočtových opatrení, ale pravdepodobne aj celkovej dlhodobej udržateľnosti vrátane teda penzijných alebo zdravotných systémov. Posledná moja poznámka sa týka otvárania ekonomiky, to znamená, že zatiaľ všetky tie prognózy, ktoré máme, rátajú s postupným otváraním ekonomiky niekde medzi tých šesť až desať týždňov, a teda pozitívne je aj to, že súčasný vývoj ukazuje, že takýto scenár je stále najpravdepodobnejší a pokiaľ teda dodržíme všetky tie hygienické opatrenia, ktoré máme dodržiavať, tak sa zdá, že zatiaľ minimálne táto neistota nemusí byť takou trvalou pre tieto scenáre ekonomického vývoja. Asi toľko z mojej strany, ďakujem pekne a odovzdávam slovo Vladovi Dvořáčkovi, ktorý vás oboznámi s niektorými našimi rozhodnutiami ohľadom finančného sektora.

Peter Majer, hovorca NBS

Ja mám pre vás pripravenú aj prezentáciu, mohli by ste ju vidieť na vašej obrazovke.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Pokiaľ prezentáciu nastavíme, vážené dámy, vážení páni, dovoľte, aby som vás pozdravil a nadviažem na to, čo hovoril pán guvernér pre oblasť ziskovosti. Naozaj za ten prvý štvrtrok sme videli významný pokles ziskovosti bankového sektora. Keďže poslaním Národnej banky je zachovávať finančnú stabilitu, tento parameter podnikania bánk nás veľmi zaujíma, a preto by som chcel oceniť, že ten zisk, ktorý bol vyprodukovaný v roku 2019 v bankách, nebol rozdelený na dividendy, ale zostal v bankách. Je to významné rozhodnutie akcionárov a je to urobené s podporou manažérov v bankách, za čo im patrí vďaka, pretože tým sa významne navýšila kapitálová rezerva v bankách o viac ako 0,5 mld. eur na celkovú úroveň 1,4 mld.. Čiže to je kapitál, ktorý dnes banky držia nad úrovňou regulátornej požiadavky. Súčasne Európska centrálna banka prijala významné rozhodnutie, že dočasne uvoľnila kapitál, ktorý banky držali vo vankúši na zachovanie kapitálu a časť piliera II. Toto opatrenie zvýšilo ešte ďalej túto kapitálovú rezervu bánk až na úroveň 2,7 mld. eur. Je to významná suma, ktorá umožní bankám v budúcnosti nielen pokrývať straty prípadné, ktoré by mohli v tomto krízovom období začať stúpať, ale najmä vytvára veľký priestor na úverovanie ekonomiky. Zmienim sa aj o moratóriu na splátky úverov – bola tu zákonom stanovená možnosť odloženia splátok až na deväť mesiacov, čo všetci veľmi dobre vieme – dôležité je však aj to, klienti, ktorí o toto požiadajú, nebudú posudzovaní ako neštandardní, to znamená - úvery budú naďalej štandardné, bankám tým pádom nevznikne potreba tvorby dodatočných opravných položiek, ale súčasne – a to podotýkam za dohľad – hodnotenie rizikovosti individuálnych úverov bude naďalej zachované. Prejdem k samotnému rozhodnutiu, ktoré včera Banková rada prijala, vidíte to na ďalšom slajde, my sme plánovali a pôvodne to už bolo aj

schválené, že od 1. augusta tohto roku sa zvýši proticyklický kapitálový vankúš na 2 %, toto rozhodnutie sme však zrušili, to znamená, že pre banky zostáva aj po tomto termíne v platnosti výška proticyklického kapitálového vankúša 1,5 %. Čo to znamená? Je to ďalší príspevok k navýšeniu kapitálovej rezervy, je to uvoľnenie kapitálu v objeme 159 mil., poprosím ďalší slajd, tam to uvidíme, pričom ale kapitálový vankúš, ktorý zostane na úrovni 1,5 % bude naďalej viazať kapitál v objeme 476 mil. eur. Samozrejme, aj táto uvoľnená suma 159 mil. eur znamená ďalší príspevok na zvýšenie kapacity na poskytovanie úverov. Chcel by som ďalej povedať, že to neznamena, že kreditné riziko v bankách nebude v budúcnosti rásť. My sme si kúpili istý čas odkladom splátok, počas tohto obdobia naozaj nepredpokladáme nejaký významný nárast kreditných strát, to znamená - v tej krátkodobej budúcnosti, avšak riziko nárastu zlyhaných úverov zostane prítomné v portfóliách bánk a očakávame, že sa prejaví najmä po skončení splátkového moratória v priebehu roku 2021. Preto bude dôležité, aby nielen zisk, ktorý banky vyprodukovali v roku 2019, ale aj ten znížený malý zisk, ktorý by sa vyprodukoval v roku 2020, aj to len v niektorých bankách, by nebol rozdelený na dividendy, ale opätovne by zostal v bankách. A samozrejme, Národná banka je pripravená v tomto období zvážiť aj ďalšie znižovanie miery proticyklického kapitálového vankúša, ak to bude potrebné. Poprosím ďalší slajd - teraz vám ukážem niekoľko čísiel – prvý slajd sa týka toho, ako sa prejavila legislatívna úprava v náraste žiadostí o odklad splátok. Na tomto slajde vidíte domácnosti, čiže retailových klientov - zákonná úprava začala platiť 9. 4. a po nej začali žiadosti prudko rásť, za dva týždne banky obdržali takmer 100 tis. žiadostí a k minulému piatku bol celkový počet týchto žiadostí 108 tis., pokiaľ ide o počet a ešte možno doplním jednu informáciu, že tieto žiadosti sú koncentrované do troch najväčších bánk, ktoré z tohto celkového počtu obdržali až 80 % žiadostí. Na ďalšom slajde vidíme potom nefinančné spoločnosti, čiže korporát, kde tých žiadostí je, samozrejme, oveľa menej, je to len niečo cez 3 tis. žiadostí, pričom takmer dve tretiny skoncentrované do dvoch veľkých bánk a do jednej špecializovanej štátnej banky. Pán guvernér sa už zmienil o tom, že Banková rada prijala aj ďalšie rozhodnutia, je to zrušenie príspevku z dohliadaných subjektov na II. polrok, k tomu nebudem viacej hovoriť, ale ešte by som sa na záver zmienil o tom, že včera Banková rada prerokovala dôležitý strategický dokument, ktorý sa týka investície do podnikových dlhopisov. Mali sme dosť veľkú debatu vzhľadom nato, že sa nám dostali informácie o istých zlyhaniach, ktoré sa prejavili na trhu v Čechách. Začali sme sa pozeráť na to, ako vyzerá situácia na Slovensku, zatiaľ sme na Slovensku naozaj v tejto oblasti nezaznamenali nejaké zlyhania, ale je dôležité túto situáciu pozorne sledovať, pričom vidíme veľmi dôležitú oblasť - práve oblasť distribúcie podnikových dlhopisov. Podnikové dlhopisy sú distribuované prostredníctvom bánk a obchodníkov s cennými papiermi, ale môžu byť distribuované aj finančnými sprostredkovateľmi alebo aj samotnými emitentmi a pozerali sme sa na to, či práve predaj cez tieto posledné dve skupiny nie je problémový a či sa dodržiavajú tie pravidlá, ktoré by sa pri distribúcii mali dodržiavať. Sú to predovšetkým pravidlá MiFID II, sú to pravidlá, ktoré sa týkajú investičného poradenstva a uplatňovania zodpovednosti. Na tieto oblasti chceme v budúcnosti položiť väčší dôraz. Konzultovali sme túto záležitosť aj s relevantnými účastníkmi na trhu, stretli sme sa virtuálne s tromi asociáciami – Asociácia

finančných sprostredkovateľov, obchodníkov a banková. Tieto asociácie uvítali našu iniciatívu, že sa chceme tejto oblasti venovať. Nepokladali by za prospešné, aby sme išli do nejakých reštrikcií, kto môže a nemôže predávať podnikové dlhopisy, ale v zásade všetci vítajú to, čo chceme v tejto oblasti robiť. A to máme na poslednom slajde – chceme sa zamerať na tri oblasti: Jednak chceme urobiť intenzívnu informačnú kampaň, kde vysvetlíme budúcim investorom alebo aj tým, ktorí už investormi sú, čo si vlastne kupujú. Teda sú to cenné papiere, na ktoré sa nevzťahujú garančné schémy. Musia dostať správne informácie pri ich kúpe – či je to pre nich vhodná investícia a tak isto čo, aká je úloha v tomto procese Národnej banky, ktorá tieto subjekty, ktoré emitujú podnikové dlhopisy nedohliada a neoveruje ich bonitu. Národná banka pri dohľade hlavne dbá na to, aby prebiehala korektná distribúcia, tzn. predaj a či dostávajú správnu investičnú službu tí klienti, ktorí si takéto dlhopisy kupujú. Chceme tu pripraviť dohľadové benchmarky, usmernenia a nejaké best practices ako by toto malo prebiehať a samozrejme, v prípade porušení budeme uplatňovať aj tvrdé sankcie. Poslednou oblasťou je čiastková zmena regulácie, nechceme ísť do veľkých zmien, ale chceli by sme pri predaji podnikových dlhopisov obmedziť tipérstvo, chceli by sme zaviesť tzv. miniprosppekt, čo nám umožňuje európska legislatíva, tzn. prospekty aj pre malé emisie pod 1 mil. eur a chceli by sme tak isto mať o tomto viac informácií, takže jemne by sme chceli zrevidovať aj výkazníctvo. Ďakujem za pozornosť.

Peter Majer, hovorca NBS

Takže, teraz je priestor pre vaše otázky. Skúsime to nejako zmanažovať.

Vladimír Amrich, Hospodárske noviny

Dobry deň prajem, takže prvá otázka je na ten proticyklický vankúš, či by ste mohli trošička detailnejšie vysvetliť, čo viedlo k tomu rozhodnutiu zrušiť to plánované zvýšenie - povedzme si aj vzhľadom na to, že tá analýza finančného sektora nedávno naznačila, že tá situácia začína pripomínať alebo teda súčasná hospodárska situácia začína pripomínať ten rizikový scenár II a tiež mohli by ste sa trošička vyjadriť aj k tej, povedzme že forward guidance, že teda Banková rada je pripravená znižovať ďalej. To by bola prvá otázka, proticyklický... A potom také to sprísnenie finančných podmienok, ktoré sme videli na Slovensku, teda napriek snahám Európskej centrálnej banky uvoľňovať menovú politiku, spready na štátnych dlhopisoch sú čosi vyššie, niektoré banky zvyšujú úroky - či by ste vedeli pomenovať nejak príčiny tohto javu, či to bude nejaké prechodné obdobie alebo ako vidíte teda vývoj finančných podmienok na Slovensku v najbližšom horizonte?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Ja som v úvode už povedal, že my ako veľmi dôležitý prvý krok alebo tá prvá línia obrany, ktorú sme očakávali od bánk, bolo ponechanie zisku v bankách. To je ten najprirodzenejší spôsob, keď sa zisk neodvedie vo forme dividendy, ale zostáva v bankách na krytie prípadných strát, prípadne na podporu financovania. A keďže toto pozitívne gesto bolo urobené zo strany akcionárov a manažérov bánk,

samozrejme, to gesto bolo istým spôsobom očakávané a Banková rada vyzvala banky aj vo svojom komuniké ešte v marci, aby tento zisk bol ponechaný v bankách, preto chcela Banková rada tiež urobiť istý ústretový krok a naznačiť bankám, že je tiež pripravená vychádzať v ústrety bankám a uvoľňovať im časť kapitálu, ktorý je viazaný práve vo vankúšoch. Proticyklický kapitálový vankúš už zo svojho samotného názvu má zabezpečovať vyrovnávanie istých cyklických výkyvov. A my sme sa dostali do horších čias. Je obvyklé, že keď sa krajina dostane do horších čias, bankový sektor začína mať problémy, vtedy sa tento proticyklický kapitálový vankúš uvoľňuje. U nás tie problémy zatiaľ nie sú viditeľné, sú viditeľné len v jednom parametri – a to v poklese ziskovosti. Dokonca ani nárast kreditného rizika v tomto roku nebude až taký dramatický, možno bude oveľa výraznejší až v budúcom roku práve preto, že sa urobilo moratórium na splácanie úverov podnikateľov a retailových klientov a práve z tohto dôvodu Banková rada prijala rozhodnutie len ďalej nezvyšovať proticyklický kapitálový vankúš, ale súčasne rozhodla aj o tom, že tá úroveň, ktorá dneska v bankovom sektore je, čiže 1,5 % zostane zachovaná. Súčasne povedali sme, že ak by sme videli zhoršovanie situácie, to znamená nárast kreditného rizika, sme pripravení uvoľňovať aj tento proticyklický kapitálový vankúš, ktorý je už vytvorený, pretože jeho poslaním je práve kryť straty, ktoré sú v portfóliách bánk z už poskytnutých úverov, a to ako retailových, tak aj korporátnych úverov. Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ja by som ešte snád' doplnil odpoveď na otázku, ktorá sa týkala úrokových mier. Treba povedať, že v podstate Banková rada v minulých mesiacoch alebo za posledný rok a pol prijala celú sériu opatrení, trvalý charakter makroprudenciálnych politických angažmá z našej strany a tie dôvody boli úplne jasné, pretože bola tu jasná dynamika zadlžovania, hlavne domácností, ktorá bola podporovaná, samozrejme, aj úrokovou politikou jednotlivých komerčných bánk. Chcem ale pripomenúť, že nie je to tak dávno, keď v podstate úvery na bývanie boli na Slovensku druhé najlacnejšie v eurozóne. A to si dovoľujem povedať alebo dovoľujem sa opýtať, kde videli komerčné banky skutočné fundamenty na takúto úrokovú politiku? To znamená, že ak sa teraz úroky na úvery na bývanie napr. zvyšujú a niektoré banky sa rozhodli ísť týmto smerom, tak nie je to nič iné, len proste normalizácia, návrat vyliatej rieky do koryta, ak to mám takto nazvať, pretože tieto extrémne nízke úroky hlavne na úvery na bývanie boli výsledkom niekedy až bratovražedného konkurenčného súboja medzi konkrétnymi bankami, čo malo potom jasný dopad aj samozrejme na ich úrokové marže a na samotnú ziskovosť, ale aj návratnosť kapitálu, ktorá ich zasa potom z hľadiska konkurenčného súperenia v rámci regiónu diskvalifikovala. Takže, ja toto nevnímam, tento vývoj ako následok nejakej poruchy, resp. zlých rozhodnutí na úrovni menovo-politickom, ale skôr návrat do reality.

Barbara Zmešková, Hospodárske noviny

Ja by som sa chcela spýtať konkrétne k tým vládnym opatreniam, že či máte nejakým spôsobom to vyrátané aj na konkrétne opatrenia, pretože boli tam viaceré, jednak pre zatvorené prevádzky, preprievádzky, jednak ten kurzarbeit, že či viete povedať, že ktoré boli najefektívnejšie.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Záleží od toho, na čo sa pýtate. Keď sa pýtate na to číslo 50 tis., tak, samozrejme, tam sú najefektívnejšie tie opatrenia, ktoré pomáhajú firmám udržať si zamestnancov tým, že štát zaplatí časť nákladov, takže aj kurzarbeit. Ale máme všetky opatrenia v zásade rozdelené na vplyv na ekonomiku a tam už nie je dôležitý len ten kurzarbeit, ale je veľmi dôležitá aj príjmová situácia domácností, takže aj tie opatrenia, ktoré buď cez sociálnu sieť, tzn. že OČR alebo podpora v nezamestnanosti alebo cez rôzne podporné programy pre SZČO pomáhajú udržať príjmovú situáciu domácností, takže aj tie opatrenia, ktoré sú cieleňé na príjmy domácností, ale aj tie opatrenia, ktoré pomáhajú firmám, sú veľmi dôležité z pohľadu zmiernenia hospodárskeho poklesu, ale ak sa pýtate na nezamestnanosť, tak máte pravdu v tom, že najmä tie opatrenia ako kurzarbeit pomáhajú zmierniť tie čísla v oblasti nezamestnanosti.

redaktor

Pán guvernér, hovoríte o poklese zisku bánk, v podstate slabúčko nabádate vládu, aby zrušila odvod, povedzte, prosím, jasne, čo riskujeme, ak si to vláda nezoberie k srdcu.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Keby som nemal rúško, tak by ste videli, že sa smejem nad tou otázkou, nad slovom slabúčko. Neviem, proste pripadam si ako zo Zverexu jeden zriadenec, ktorý proste stále opakuje to isté, ja myslím, že názor Národnej banky Slovenska je posledné mesiace nemenný a je úplne konzistentný pri komunikácii či s Európskou centrálnou bankou alebo predstaviteľmi minulej, terajšej vlády a predstaviteľmi NR SR - a ten názor je stále ten istý, to znamená - netreba ľpieť na starých chybách alebo postojoch, situácia sa naozaj veľmi dramaticky mení. Bankový sektor je kľúčový partner aj vo fáze, samozrejme, zastavenia ekonomiky, ako sme videli - pre každého jedného človeka je veľmi dôležité, aby mal proste vysporiadané vzťahy s finančnými inštitúciami. Podľa našej informácie vyše 2 mil. obyvateľov Slovenska má nejaký úverový vzťah, či je to úver na bývanie, spotrebák alebo nejaká proste úverová karta a tento vzťah samozrejme zaťažuje domáci rozpočet alebo psychiku občana v situácii, keď v podstate si nemôže zarábať na svoje živobytie vlastnými rukami, pretože veľká časť ekonomiky je kvôli epidemiologickým opatreniam uzavretá. Takže v tejto situácii prišli veľmi vhod, samozrejme, rozhodnutia, ktoré smerovali k odloženiu splátok a zároveň jedným dychom musíme dodať, že je veľmi potrebné, aby aj v tomto období boli banky schopné financovať malé, stredné podniky, ale aj veľké firmy, ktoré stále fungujú, pretože či sa tu budeme hádať o tom, že či je momentálne vypnutých 30 alebo 40 % ekonomiky, to je úplne jedno, väčšina ekonomiky stále funguje a potrebuje peniaze ako proste prirodzenú krv na to, aby proste fungovala. V tejto situácii, samozrejme, sa banky aj na základe

regulácie, ktorá je diktovaná roky ako akási poučka z minulej finančnej krízy, keď vieme veľmi dobre - každý deň sa zaklíname tým, že sme lepšie pripravení na krízu a naozaj sme minimálne v oblasti finančného sektora, pretože sme sprísnilí reguláciu. Akcionári bánk, hlavne európskych bánk urobili veľmi veľa z hľadiska navýšenia kapitálu, čo ich dokonca niekedy dostávalo do znevýhodňujúcej sa situácie s akcionármi iných bank mimo Európy, ale je to cena za to, že naše komerčné banky sú naozaj v lepšom stave, ale to na druhej strane znamená, že kvôli tejto regulácii sa musia správať obozretne. A obozretnosť znamená dostatok kapitálu a aj generovanie zisku v normálnom období. Preto považujeme za úplne normálne, že rokovania, ktoré prebiehajú a prebiehajú už niekoľko týždňov, sa budú dotýkať aj existujúcej legislatívy, ktorá v podstate znamená bankový odvod vo výške asi 300 mil. eur ročne, čo len v porovnaní s čistým ziskom minulého roka by znamenalo vlastne 50 % čistého zisku odvodu v podstate do štátnych finančných aktív a ja sa nechcem vracieť ani k starým pravdám, ani k starým krivdám, dôležité je, že žijeme v dnešku a dnes vidíme, že po prvých troch mesiacoch tohto roka klesol zisk komerčných bánk naozaj o skoro o 50 % a toto nie je dobrý jav. Ak chcete, kľudne by som sa hocikoho opýtal, že či chcú ukladať svoje peniaze v bankách, ktoré generujú straty alebo generujú zisky. Ako sa proste občan cíti bezpečnejšie so svojimi peniazmi v bankovom sektore, ktorý generuje zisk alebo generuje stratu? Myslím, že to je základná otázka, na ktorú by mohol odpovedať každý ekonóm, ale aj každý politik a podľa mňa je preto správne s otvorenými očami sa k tomuto problému postaviť. Takže, nie je to žiadna slabučká výzva, je to výzva k zdravému rozumu a k spolupráci, k spolupráci medzi komerčným sektorom, akcionármi komerčného sektora, nami ako regulátora a proste vládou so záverom, že nestačí posunúť splátky. Je veľmi dôležité pracovať na garančných schémach, ktoré sú kľúčové na revitalizáciu ekonomiky a je absolútne dôležité dbať aj na finančnú stabilitu, na zdravie bankového sektora, ktorý drží kľúčovo naše peniaze.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Ja len dve vety k tomu dodám, že ešte pred tým ako vypukla covid kríza sme sa pýtali bánk ako budú prehodnocovať svoje budgety, pretože to rozhodnutie o dvojnásobnom bankovom odvode došlo už potom ako mali banky svoje biznis plány urobené na rok 2020 a ako vidia strategickú víziu na najbližších päť rokov a podotýkam - bolo to naozaj ešte pred covid krízou. Banky povedali - vychádza nám to katastrofálne, o päť rokov tu môžu byť len dve – tri banky, ktoré budú schopné generovať nejaký zisk a aj ten bude len na úrovni približne 3 % návratnosti kapitálu a v takejto situácii každý akcionár bude prehodnocovať svoju investíciu na tomto teritóriu, či tu bude chcieť zostať a v akom rozsahu bude financovať ekonomiku. Povedali sme si - áno, treba s tým niečo spraviť, je to horizont piatich rokov, potom prišla covid kríza a zrazu táto otázka je na stole ako otázka dňa, nie ako perspektíva piatich rokov. Ďakujem.

Peter Majer, hovorca NBS

Martina Kláseková má ešte jednu doplňujúcu otázku, ktorú prečítam z chatu, pýta sa, či dobre rozumela v úvode odpovede, či považujeme za bankový odvod za starú chybu a že sa s ňou treba vysporiadať.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Neviem, čo chce pani redaktorka, čomu chce a nechce rozumieť, ja som reagoval na rozhodnutie z decembra minulého roku, to znamená - na zdvojnásobenie bankového odvodu a na to, že v podstate má nekonečnú platnosť, to znamená - bez akéhokoľvek časového obmedzenia. To je všetko, čo by som chcel k tomu povedať.